

Bruxelles, den 5.5.2014
COM(2014) 247 final

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

om en ny EU-strategi for sporing og afbødning af CBRNE-risici

DA

DA

I. BAGGRUND

EU-medlemsstaterne og andre centrale partnere har iværksat en lang række aktiviteter for at forbedre muligheden for at forebygge kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare (CBRN) samt eksplosive hændelser og beskytte borgerne, institutioner og infrastrukturer imod sådanne hændelser.

Der skal imidlertid gøres en yderligere indsats. På baggrund af statusrapporterne¹ i 2012 om gennemførelsen af EU's CBRN-handlingsplan² og gennemførelsen af handlingsplanen for øget sprængstofsikkerhed³ blev der indledt en omfattende høring af medlemsstaterne og andre interessenter om, hvordan disse spørgsmål håndteres bedst. Der blev udarbejdet en ny CBRNE-dagsorden for at sætte fokus på centrale prioriteter, der skal takles på EU-niveau.

I Rådets konklusioner vedtaget den 11. december 2012 understreges det, "at det er nødvendigt at identificere områder med utilstrækkelige sikringsordninger og fokusere på og give høj prioritet til yderligere fælles bestræbelser på at forbedre sikkerheden i forbindelse med fremstilling, lagring, håndtering og transport af CBRN- og E-materialer". Rådet tilskynder endvidere Kommissionen til "at anvende EU's kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare handlingsplan samt handlingsplanen for øget sprængstofsikkerhed som grundlag for udarbejdelsen af en revideret politik"⁴.

Denne meddelelse er det første skridt i den nye CBRNE-dagsorden. Meddelelsen har til formål at forbedre sporingen af CBRNE-trusler og indføre effektive foranstaltninger til sporing og afbødning af disse trusler og risici på EU-niveau.

II. BAGGRUND OG MÅL

II.1 Nye trusler og risici

Beskyttelse af borgerne, institutioner, infrastrukturer og aktiver er en af de fire grundpiller i EU's terrorbekæmpelsesstrategi⁵. I EU's strategi for CBRNE-trusler skal der ligeledes tages hensyn til strategien for EU's indre sikkerhed⁶, hvor en af hovedmålsætningerne er sporing og afbødning af CBRNE-risici.

På baggrund af den seneste udvikling - som dokumenteret i rapporter fra INTCEN⁷ og Interpol - er der gode grunde til at antage, at **truslen fra sprængstoffer og CBRN-materialer fortsat er stor, og at den udvikler sig**. Begivenheder som terrorangrebene i Madrid, London og Moskva og bombeangrebet under maratonløbet i Boston sidste år samt de nylige opfordringer til jihadister om at rette deres angreb mod steder, hvor mange mennesker samles⁸, viser, hvor innovative og opportunistiske angribere kan være, og at truslerne mod

¹ Progress Report on the implementation of the EU CBRN Action Plan, maj 2012 (offentlig version): http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/securing-dangerous-material/docs/eu_cbrn_action_plan_progress_report_en.pdf

Progress Report on the implementation of the EU Action Plan on enhancing the security of Explosives (offentlig version): http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/crisis-and-terrorism/explosives/docs/progress_report_on_explosives_security_2012_en.pdf

² Rådets dokument 15505/1/09 REV 1.

³ Rådets dokument 8109/08.

⁴ Rådets dokument 16980/12.

⁵ Rådets dokument 14469/4/05 REV 4.

⁶ KOM(2010) 673 endelig.

⁷ Den Europæiske Unions Efterretningsanalysecenter.

⁸ I den 12. (forår 2014) udgave af onlinemagasinet Inspire, et talerør for al-Qaeda på Den Arabiske Halvø, opfordres jihadister til at rette deres angreb mod steder, hvor mange mennesker samles, såsom sportsbegivenheder, turiststeder, valgsteder og festivaler og bruge improviserede eksplosive anordninger.

offentlige begivenheder og sikkerheden i byerne skal afdækkes mere effektivt. Selv om terrorister ofte har anvendt kommercielle eller hjemmelavede sprængstoffer, udgør CBRN-agenser såsom sarin, ricin eller miltbrand også en alvorlig trussel. Siden angrebet med den **kemiske** agens sarin i Tokyos metro i 1995 og angrebet med den **biologiske** agens salmonella i Oregon i 1984⁹ har terrorgrupper arbejdet på at blive bedre til at håndtere og bruge CBRN-materialer. Den nylige brug af saringas i Syrien har også understreget problemets aktualitet.

Der sker flere hundredede tyverier og fejlplaceringer af CBRN-materialer hvert år. Nylige beslaglæggelser af højberiget uran (i Georgien i 2010 og i Moldova i 2011) viser, at handlen med radiologiske og nukleare materialer fortsat er et alvorligt problem. Der indberettes hvert år over 150 tilfælde af denne art til Den Internationale Atomenergiorganisations (IAEA) ITDB-database over ulovlig handel. De mange eksempler på ulovlig handel understreger, at der er behov for at udvikle effektive modforanstaltninger, hvor der ikke kun er fokus på at forhindre smuglere i at få adgang til disse materialer, men også på en effektiv sporingsstrategi.

Højt kvalificerede enkeltpersoner, der har adgang til følsomme oplysninger og materialer, kan også udgøre en trussel, f.eks. den seniorforsker i biokemiske forsvarsmetoder, der udførte medicinsk forskning for det amerikanske militær og blev mistænkt for miltbrandsangrebene i 2001, eller den franske videnskabsmand fra CERN¹⁰, der fik en dom for at have hjulpet al-Qaeda med at gennemføre angreb i Frankrig.

Debatten i EU om radikaliserings er blevet intensiveret gennem den senere tid. De seneste rapporter tyder på, at personer, der vender tilbage fra Syrien, vækker særlig bekymring. Der er en risiko for, at nogle af disse personer og andre **radikaliserede personer**, der har adgang til og arbejder inden for følsomme områder, bruger deres insiderviden til at ramme kritiske infrastrukturer såsom vandrensningsanlæg eller lukke for strømforsyningen til jernbaner. Disse insidertrusler kan have transnationale følger og udgør derfor også en trussel mod EU's sikkerhed.

Et nyligt eksempel på et **angreb rettet mod et "blødt mål"** var bombeangrebet under maratonløbet i Boston i 2013, hvor de unge bombemænd anvendte en gammel bombefremstillingsmetode. Dette eksempel samt de tidligere metro- og jernbaneangreb understreger, at det er nødvendigt at forbedre sporingen af trusler.

Selv om den nationale indsats fortsat spiller en afgørende rolle i bekæmpelsen af terrorisme, er der behov for en **robust, bedre udformet og forholdsmæssig strategi til at foregribe og forhindre fremtidige CBRNE-risici på EU-niveau**, herunder imødegå ulovlige metoder til fremstilling, håndtering og lagring af disse materialer og metoder til at skjule dem.

Det er derfor vigtigt at anvende en proaktiv tilgang og indføre effektive og forholdsmæssige foranstaltninger, herunder **forebyggelses-, beredskabs- og indsatsforanstaltninger**, på EU-niveau under overholdelse af de grundlæggende rettigheder.

II.2 Resultater og de igangværende bestræbelser på EU-niveau

EU og medlemsstaterne er allerede nået ganske langt med CBRNE-prioriteterne. Der er f.eks. etableret databaseredskaber såsom det europæiske bombedatabasesystem (EBDS) og systemet for tidlig varslings og iværksat aktiviteter i det europæiske

⁹ Bioterrorangrebet i 1984 udført af den religiøse kult Rajneeshee var det største biokemiske angreb i amerikansk historie. Over 750 personer blev forgiftet.

¹⁰ Den Europæiske Organisation for Højenergifysik.

ammunitionsrydningsnetværk (EEODN). Et andet eksempel er den nye forordning (EU) nr. 98/2013 om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer, hvis formål er at begrænse almindelige borgeres adgang til farlige udgangsstoffer.

Ud over forsknings-, uddannelses- og oplysningsaktiviteter er der gennemført en række praktiske aktiviteter for at identificere og udveksle bedste praksis, teste og afprøve nyt udstyr og udarbejde vejledninger til fagfolk osv.

Der er gjort fremskridt på alle områder, men nylige evalueringer af de to CBRNE-handlingsplaner viser, at der **i højere grad skal ske en prioritering af og være fokus på centrale områder med merværdi på EU-plan.**

II.3 Håndtering af CBRNE-risici på EU-niveau

Det fremgår af en række undersøgelser efter angreb, at udgangsstoffer til eksplosivstoffer var blevet **købt i en medlemsstat** og indført **i en anden medlemsstat**, hvor angrebene fandt sted. I Interpols månedlige CBRNE-efterretningsrapporter er der ligeledes en række eksempler på forsøg på at skaffe, smugle eller anvende CBRNE-materialer. Angreb med CBRN-stoffer som f.eks. den radiologiske forgiftning af Litvinenko viser, at farlige CBRN-stoffer er blevet ind- og udført af EU, uden at det er blevet opdaget. Alvorlige radiologiske eller nukleare hændelser eller tilsigtet spredning af bioagenser (såsom SARS-, H1N1- eller mund- og klovesygevirus) kan ramme borgerne og økonomierne i hele Europa hårdt.

I EU-gabanalysen fra 2012 om sporing af sprængstoffer gennemført som led i handlingsplanen om sprængstoffer understreges en række mangler i sporingen af truslen fra sprængstoffer på trods af teknologiske fremskridt og det presserende behov for at styrke EU's sporingkapacitet. I rapporten, hvis grundlag er en gennemgang af sikkerhedsforanstaltninger, udstyr og processer baseret på den nyeste teknologi, opfordres til en yderligere gennemgang, og det understreges, at foranstaltningerne til beskyttelse af den offentlige sikkerhed skal styrkes på forskellige områder. I 2013 iværksatte Kommissionen desuden på baggrund af denne gabanalyse en EU-gabanalyse om sporing af farlige CBRN-agenser.

Der er CBRNE-trusler og -risici i alle EU-medlemsstaterne. **EU har derfor gode forudsætninger for at spille en central rolle i indsatsen** for at spore og afbøde disse trusler og sikre, i) at de mest alvorlige trusler prioriteres, ii) at disse problemer løses i fællesskab, iii) at der ikke sker overlappning, og iv) at stordriftsfordelene og synergierne maksimeres.

EU kan tilføre merværdi ved at **udvikle praktiske og effektive redskaber til fagfolk** lige fra workshopper, vejledninger og uddannelses- og oplysningsaktiviteter til støtte til forsknings- og afprøvningsaktiviteter. Et eksempel er støtten til samarbejdet inden for rammerne af Atlasnetværket i EU's særlige politiindsatsenheder, der træner og opererer i fællesskab.

III. EN NY STRATEGI FOR SPORING OG AFBØDNING AF CBRNE-RISICI

Formålet med denne meddelelse er at gøre det nemmere at vurdere risici, at udvikle modforanstaltninger, at udveksle viden og bedste praksis og at afprøve og validere nye foranstaltninger med det endelige sigte at indføre nye sikkerhedsstandarder.

Der skal være fokus på følgende spørgsmål i en effektiv afbødningsstrategi:

- *effektiviteten og resultaterne af eksisterende udstyr og processer*
- *nye farlige stoffer*
- *nye angrebsmåder*

- nye metoder til at skjule stoffer som led i bestræbelserne på at slippe igennem sikkerhedskontrollen

- nye angrebsmål (bløde mål, kritiske infrastrukturer, offentlige områder og områder, der ikke kan overflyves).

Den nye strategi vil blive gennemført **gradvis under hensyntagen til den enkelte trusseltype og miljøet** for at:

- forbedre sporingen af risici

- forbedre udnyttelsen af resultater af forskning, afprøvning og validering

- fremme oplysnings- og uddannelsesforanstaltninger og øvelser

- fremme initiativer iværksat af et ledende land og samarbejde med industrien og andre interessenter på sikkerhedsområdet

- tage hensyn til den eksterne dimension, når det er relevant.

Det er vigtigt at inddrage alle interessenter såsom den akademiske verden, den private sektor og civilbeskyttelsesmyndigheder i arbejdet i alle faser og tilvejebringe tilstrækkelig finansiel støtte, således at aktiviteterne og politikkerne på dette område gennemføres korrekt. I forbindelse med ovennævnte fem aspekter identificeres de foranstaltninger, hvor en indsats på EU-plan vil tilføre merværdi.

III.1 Bedre sporing

Strategien til forebyggelse af trusler har hidtil ofte været baseret på historiske oplysninger om angreb. Der er gentagne gange blevet indført foranstaltninger efter gennemførelsen af angreb eller afsløringen af angrebsplaner, og vi har ikke været tilstrækkelig proaktive med hensyn til at udvikle en effektiv strategi til sporing og afbødning af trusler.

Der kan kun udvikles en effektiv strategi til sporing af trusler, hvis der tages hensyn til de farlige stoffer og miljøet (luftfart, offentlige sportsområder osv.) under udviklingen og gennemgangen af strategien.

De hidtidigt anvendte strategier, hvor vi forsøger at tilpasse en sikkerhedsteknologi eller -proces til en specifik trussel, virker ikke. **Der skal udvikles en specifik risikobaseret strategi til den enkelte beskyttelsesopgave**, herunder en række forskellige aktiviteter til effektiv sporing af de forskellige trusler. De enkelte miljøer, vi agter at beskytte, skal analyseres nøje, og under udviklingen af de påtænkte foranstaltninger skal der ikke kun tages hensyn til historiske oplysninger, men også til metoder til afbødning af nye trusler.

Enhver EU-sporingsstrategi bør være baseret på identificerede mangler som understreget i EU-gabanalysen fra 2012 om sporing af sprængstoffer. Det fremgår ligeledes af en nylig vurdering, at der, selv om der er sket betydelige fremskridt i de seneste år, stadig skal gøres en stor indsats for effektivt at **afhjælpe mangler i sporingsteknologien** på forskellige områder inden for offentlig sikkerhed, herunder på transportområdet. Aktiviteterne skal således afhjælpe de identificerede svagheder og tilvejebringe realistiske løsninger, der afbøder de pågældende risici.

Insidere kan være en særlig udfordring i forbindelse med CBRNE-truslen, og der skal iværksættes **flere foranstaltninger til imødegåelse af insider-CBRN-trusler**. I forbindelse med en af foranstaltningerne i CBRN-handlingsplanen opfordres Kommissionen og medlemsstaterne f.eks. til at undersøge, hvordan **sikkerhedsgodkendelsen af personale** kan øges. En korrekt sikkerhedsgodkendelse af personale involveret i hele sprængstoffernes og

CBRN-materialernes livscyklus er af afgørende betydning for imødegåelsen af insidertrusler. Dette spørgsmål er blevet undersøgt, og det anbefales at tage skridt til at harmonisere sikkerhedsgodkendelsesprocedurerne for CBRNE-industrier og i første omgang indføre bedste praksis for baggrundskontrol og sikkerhedsgodkendelse. Da sikkerhedskontrol henhører under medlemsstaternes kompetence, vil Kommissionen arbejde tæt sammen med medlemsstaterne for at løse disse problemer.

Kommissionen har **samarbejdet med slutbrugere** såsom private enheder og håndhævelsesmyndigheder for at sætte større fokus på den teknologiske kapacitet. Det er sket via workshopbaserede aktiviteter, hvor ansatte ved de retshåndhævende myndigheder og andre myndigheder har modtaget klassificerede oplysninger om begrænsningerne ved sikkerhedsteknologier og -procedurer. Der skal imidlertid gøres mere for at inddrage slutbrugere og fagfolk i udformningen af sporingsproceduren fremover. Erfaringerne fra det britiske OL og EM i fodbold i Polen i 2012 understregede retshåndhævelsesmyndighedernes centrale budskab om, at et sporingsredskab ikke altid er tilstrækkeligt, og at kombinationen af redskaber såsom adfærdsanalyser kombineret med sprængstofhunde kan sikre, at systemet fungerer bedre. Sporingsopgaven skal afgøre, hvilket redskab der skal anvendes, og ikke omvendt.

Kommissionen udfører ligeledes i samarbejde med fagfolk forskellige **praktiske forsøg** på områder, hvor det ikke er muligt at udføre disse forsøg i et laboratoriemiljø. Formålet er at evaluere og afprøve teknologi, produkter og processer under hensyntagen til forskellige sporingsmål for at gøre sporingen mere effektiv. Et eksempel på en sådan afprøvning var afprøvningen af CBRNE-sporingsudstyr i samarbejde med de polske myndigheder under EM i fodbold i Polen i 2012. På baggrund heraf indledte Kommissionen et samarbejde med det belgiske politi om afprøvning af CBRNE-sporingsudstyr under topmødet mellem EU og Afrika i starten af april 2014. Afprøvningen omfattede sporingsaktiviteter på topmødelokaliteten og i den belgiske metro, i højhastighedstogene og i lufthavnen.

Kommissionen vil:

- støtte yderligere kortvarige afprøvninger for fagfolk for at forbedre sporingen under fremtidige sportsbegivenheder, kulturelle begivenheder og andre større begivenheder såsom EM i fodbold i 2016, som i sidste instans fører til udviklingen af en EU-strategi for sikkerheden under offentlige begivenheder
- gennemgå og bygge videre på gabanalysen om sporing af sprængstoffer
- gennemføre en gabanalyse af sporing af CBRN-materialer
- udarbejde analysedokumenter og oversigter over trusler og risici forbundet med CBRN-materialer og sprængstoffer på forskellige områder inden for offentlig sikkerhed, herunder på transportområdet, til støtte for politikken
- tilrettelægge og støtte flere foranstaltninger til imødegåelse af insidertrusler såsom workshops, oplysningsaktiviteter og vejledning på dette område
- inkludere CBRN-risici i den oversigt på tværs af sektorer af de største naturlige og menneskeskabte risici, EU kan komme til at stå over for fremover, som Kommissionen skal udarbejde og ajourføre
- på grundlag af de eksisterende EU-netværk sammen med medlemsstaterne undersøge muligheden for at etablere en civil-militær samarbejdsgruppe inden for a) detektionsteknologier og b) metoder til håndtering af improviserede eksplosive

III. 2 En bedre udnyttelse af resultaterne af forskning, afprøvning og validering

Medlemsstaterne, den akademiske verden og andre interessenter bør samarbejde om at kortlægge og **definere de behov**, som CBRNE-forskningen skal opfylde. Kommissionen har finansieret en lang række forskningsaktiviteter under det syvende rammeprogram (RP7). Resultaterne skal formidles mere effektivt og omsættes til kommercielle produkter. Det nye forskningsprogram Horisont 2020 skal i højere grad opfylde politiske behov og slutbrugernes behov. Kommissionen vil spille en afgørende rolle i denne forbindelse.

1. Indtil videre er der allokeret omkring 200 mio. EUR til 60 CBRN-relaterede projekter under **RP7**. Derudover er der allokeret over 67 mio. EUR til mere end 15 projekter med fokus på sprængstoffer, herunder projektet PREVAIL (*PRecursors of ExplosiVes: Additives to Inhibit their use including Liquids*)¹² og det omfattende demonstrationsprojekt EDEN¹³, der er yderst relevant for CBRNE-politikken og indsatsen på dette område.

2. Kommissionens **Fælles Forskningscenter (JRC)** yder ligeledes videnskabelig støtte til CBRNE-politikbehov.

Centret har bl.a. mangeårig erfaring inden for nuklear sikkerhed og sikkerhedsforanstaltninger og har deltaget i mange forskningsprojekter og samarbejdet med centrale partnere. Centret har f.eks. i samarbejde med amerikanske partnere gennemført ITRAP+10-projektet (Illicit Trafficking Radiation Detection Assessment Programme - program til vurdering af sporingen af ulovlig handel og stråling), hvis formål er at afprøve og evaluere ydeevnen af forskelligt udstyr til sporing af stråling. Resultaterne kan hjælpe myndighederne i medlemsstaterne med at identificere det sporingsudstyr, der bedst opfylder deres behov. Fabrikkerne har ligeledes fået anbefalinger om, hvordan de forbedrer udstyrets ydeevne, pålidelighed og brugervenlighed. Dette arbejde vil fortsat blive støttet af Kommissionen.

JRC er også i færd med at gennemføre et projekt, der skal forbedre IAEA's ITDB-database over ulovlig handel. JRC har i samarbejde med medlemsstaterne udarbejdet bedste praksis for

¹¹ Som anført i KOM(2013)542 final - Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: Hen imod en mere konkurrencedygtig og effektiv forsvars- og sikkerhedssektor.

¹² PREVAIL, der finansieres under RP7 med et beløb på 4,3 mio. EUR, var det første projekt med fokus på forebyggelse i EU's CBRN-handlingsplan. Der var fokus på sikkerhedsproblemerne i forbindelse med kemikalier, der er tilgængelige for offentligheden på grund af deres almindelige lovlige anvendelser, men som kan misbruges til fremstilling af hjemmelavede sprængstoffer. Et første mål for PREVAIL var at begrænse brugbarheden af disse almindelige kemikalier som sprængstoffer eller udgangsstoffer til eksplosivstoffer ved at identificere hæmmere, der kan tilsættes disse stoffer. Et andet mål for PREVAIL var at forbedre sporbarheden af gødningsbaserede hjemmelavede sprængstoffer ved at finde markører, der kan tilsættes gødningsstoffer, og udvikle detektorer for disse markører. PREVAIL støttede således EU-politikken direkte ved at begrænse potentialet for udgangsstoffer i visse almindelige kemikalier, begrænse tilgængeligheden af udgangsstoffer for eksplosivstoffer og forbedre sporbarheden og sporingen heraf.

¹³ CBRN-flagskibsprojektet under RP7 er det omfattende demonstrationsprojekt EDEN (med 39 partnere og et EU-bidrag på 24 mio. EUR). EDEN-projektet vil øge merværdien af redskaber og systemer udviklet i forbindelse med tidligere F&U-aktiviteter og forbedre CBRNE-modstandsdygtigheden gennem tilpasning og integration. Konceptet bag EDEN-projektet er at udvikle en "værktøjskasse af værktøjskasser" - EDEN Store - der giver interessenterne adgang til interoperable funktioner i et certificeret sæt af applikationer, som de finder nødvendige, til priser, som de finder overkommelige. Udviklingen sker i fællesskab, der kan drages erfaringer, og applikationerne kan forbedres.

indberetning til ITDB for at forbedre indberetningskulturen og således de data, der er tilgængelige for IAEA. JRC er desuden ved at udvikle en sikker protokol for onlineindberetning til ITDB.

Kommissionen har desuden skabt et **samarbejde mellem en række retshåndhævelsesnetværk**. Formålet hermed er at gøre det lettere for netværkene at formulere deres behov for nye teknologier og kontrollere, om ENLETS (Det Europæiske Netværk af Teknologiske Tjenester inden for Retshåndhævelse) kunne anvendes som en portal for retshåndhævelsesnetværk til at underrette forskere og industrien herom.

4. Ud over RP7-forskningsaktiviteterne og støtte til certificerings- og standardiseringstiltag på forskellige områder har Kommissionen **afprøvet og testet** nyt udstyr. Der foretages afprøvninger baseret på den nyeste eksisterende teknologi for at finde ud af, hvordan den bedst tilpasses de enkelte sektors behov. Erfaringerne fra lufthavne bør tjene som eksempler på bedste praksis, der kan anvendes i andre sektorer.

I afprøvningerne beskrives i detaljer, hvorledes fagfolk bør anvende forskelligt udstyr og forskellige procedurer i forskellige miljøer (transport, offentlig sikkerhed, sportsbegivenheder osv.). De vil ligeledes bidrage til praktikernes og medlemsstaternes videreudvikling af de redskaber, der anvendes til at spore trusler i de enkelte lande.

5. Kommissionen har ligeledes iværksat en række aktiviteter på dette område for at sikre en harmoniseret udvikling af standarder og testprocedurer. Der skal udvikles passende trussels- og risikobaserede standarder for sporingsarbejdet, som skal anvendes i hele EU, således at alle borgerne i EU har samme beskyttelsesniveau. Disse standarder vil ligeledes give teknologileverandørerne en bedre forståelse af specifikke retshåndhævelseskrav.

Standarderne for sporingsarbejdet i forbindelse med imødegåelse af kendte angreb er veludviklede. Der bør imidlertid også tages hensyn til militær teknologi, praksis og erfaringer, som bør tilpasses civile anvendelser i relevant omfang. De retshåndhævende myndigheder bør samarbejde med militæret og udveksle erfaringer og finde frem til de bedste løsninger på fælles problemer.

Kommissionen vil:

- fortsat sikre, at der tages hensyn til sikkerhedspolitiske behov i forskningen, og bidrage til at udvikle programmeringen, således at forskningsprioriteringerne afspejler de retshåndhævende myndigheders og andre slutbrugeres behov samt politiske behov

- yde yderligere støtte til CBRNE-forsknings-, afprøvnings- og valideringsaktiviteter og til fremskridt i udviklingen af passende standarder for sporingsarbejdet tilpasset de enkelte miljøer, herunder til projekter som ERNCIP (det europæiske referencenetværk for beskyttelse af kritisk infrastruktur)

- fortsat yde støtte til ITRAP, fase 2, opfølgingsprojektet, hvor der for første gang vil blive foretaget en vurdering af gennemførligheden af integrationen af radiologiske og nukleare risici og sporing af sprængstoffer i samme enhed. Det gør det også nemmere for medlemsstaternes laboratorier at opnå akkreditering til sporing af radiologiske og nukleare risici, at evaluere nyt udstyr til sporing af radiologiske og nukleare risici og at udarbejde en definition i tæt samarbejde med de forskellige europæiske eller internationale standardiseringsorganisationer.

III.3. Uddannelse, oplysning og kapacitetsopbygning

Det er af afgørende betydning for en korrekt gennemførelse af sikkerhedsforanstaltninger at sætte ind med effektive uddannelses- og oplysningsforanstaltninger for aktørerne på sikkerhedsområdet. Kommissionen skal derfor tilføre yderligere midler og **forbedre de uddannelsesinitiativer**, der sikrer de retshåndhævende myndigheder og aktører i den private sektor en passende uddannelsesstøtte. Nedenfor anføres en række eksempler:

- støtte til *det europæiske ammunitionsrydningsnetværk (EEODN)*, der er et operationelt forum, hvor medlemsstaternes sprængstofekspertter kan udveksle bedste praksis og lære mere om sprængstoffer og CBRN-trusler
- *forbedring af uddannelsesfaciliteterne for aktører inden for retshåndhævelse* for at hjælpe medlemsstaterne med håndteringen af CBRNE-risici, f.eks. gennem forskellige EU-retshåndhævelsesnetværk (Atlas, Airpol, Railpol, Aquapol osv.)
- for at bidrage til udviklingen af en *fælles strategi for håndtering af fremtidige angreb på bløde mål* som f.eks. angrebet i Burgas-lufthavnen er Kommissionen ved at udarbejde en manual om bløde mål i lufthavne i samarbejde med medlemsstaterne
- forbedring af det civile og militære samarbejde som f.eks. det fælles *uddannelsesarrangement med deltagelse fra Det Europæiske Forsvarsagentur og Kommissionen* (i foråret 2014) om vurdering af sårbarheden af *mandbårne luftforsvarssystemer* (MANPADS), der afholdes inden for rammerne af lufthavspolitinetværket (Airpol).
- *EU's ekspertgruppe vedrørende sporingsteknologi på toldområdet*, som udveksler oplysninger og bedste praksis for at forbedre kapaciteten til at spore CBRNE-trusler og standarderne for eksisterende og nye sporingsskaber
- uddannelsesmuligheder på *det europæiske center for uddannelse i nuklear sikkerhed* (Eusectra) inden for nuklear sporing, indsats og retsmedicin på det nukleare område. Dette vil udgøre et supplement til de nationale uddannelsesforanstaltninger og vil blive gennemført i samarbejde med partnere fra medlemsstaterne og internationale organisationer. Uddannelsesprogrammerne vil omfatte tværfaglige aspekter, herunder retshåndhævelse, strålingsbeskyttelse og analyse af materialer.

Der skal ligeledes gøres en større indsats for at **forbedre formidlingen af oplysninger og kapacitetsopbygningen**, herunder gennem udveksling af bedste praksis og udarbejdelse af vejledninger. Eksempler på aktiviteter af denne art:

1) *Atlasnetværket for særlige politiindsatsenheder* er et godt eksempel på, hvordan EU opbygger kapacitet og tillid blandt disse enheder, der anvendes, når andre foranstaltninger kommer til kort. Støtte til disse netværk hjælper EU med at opbygge sin kriseberedskabskapacitet, skabe synergier og undgå overlappning mellem medlemsstaternes foranstaltninger til beskyttelse af EU-borgerne.

2) *Arbejdsgruppen vedrørende sprængstofhund* er et forum for fagfolk, der har fremmet udvekslingen af bedste praksis inden for uddannelse, anvendelse og certificering, herunder vejledninger og manualer. Den er sammensat af eksperter fra Kommissionen og medlemsstaterne og observatører fra Canada og USA.

3) Hjemmelavede sprængstoffer og den forholdsvis lette adgang til materialer til fremstilling af bomber understreger behovet for at gøre en større indsats på dette område og *hurtigt gennemføre bestemmelserne i forordning (EU) nr. 98/2013* om begrænsning af den ulovlige adgang til udgangsstoffer til eksplosivstoffer, der kan anvendes til fremstilling af bomber.

4) Det er også vigtigt at overveje den *menneskelige faktor*. Ud over udvælgelse og grundlæggende uddannelse skal procedurer såsom alarmberedskabsproceduren optimeres og finjusteres for at sikre, at de operatører, der betjener udstyret, er kvalificerede, veluddannede og motiverede og forstår at udnytte den eksisterende teknologi fuldt ud.

5) Den nylig vedtagne lovgivning om *EU-civilbeskyttelsesmekanismen*¹⁴ baner vejen for oprettelsen af en europæisk katastrofeberedskabskapacitet i form af en frivillig pulje af medlemsstaternes kapaciteter. Det omfatter indsættelse af bestemte kapaciteter til håndtering af CBRN-hændelser (f.eks. moduler til CBRN-sporing- og prøveudtagning og eftersøgning og redning i byområder under kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare forhold (CBRN)).

Kommissionen vil:

- *videreudvikle uddannelsesredskaber, fremme udvekslingen af bedste praksis og udarbejde vejledninger til støtte for fagfolk baseret på den nyeste viden, herunder navnlig hjælpe aktørerne inden for retshåndhævelse med at forbedre deres sporingsmetoder, f.eks. gennem EEODN-aktiviteterne*

- *fortsat gøre opmærksom på begrænsningerne ved udstyr til sporing af sprængstoffer*

- *offentliggøre EU-manualen om bløde mål i lufthavne i midten af 2014, der vil blive stillet til rådighed for alle politifolk i EU's lufthavne, som er medlemmer af lufthavnspolitinetværket Airpol*

- *udvikle modeller for kvalitetskontrolprogrammer til afprøvning af effektiviteten af sprængstofhunde (f.eks. Belgien, Ungarn og Italien)*

- *tilbyde medlemmer af Airpol uddannelse i vurdering af MANPADS i lufthavne*

- *hjælpe medlemsstaterne med at udvikle certificeringsprotokoller for sprængstofhunde, der anerkendes som de bedste modeller*

- *forbedre retningslinjerne for gennemførelse af forordning (EU) nr. 98/2013 om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer*

- *sætte fokus på den menneskelige faktor ved at fremme et program, der sikrer, at de operatører, der betjener sporingsudstyret, er veluddannede og motiverede, forbedre kommunikationen mellem industrien, udbydere af sikkerhedstjenester og medlemsstaterne gennem workshoper og redskaber og forbedre sikkerhedsniveauet*

- *sikre, at der tages behørigt hensyn til CBRN-risici i forbindelse med udviklingen af den europæiske katastrofeberedskabskapacitet*

- *undersøge mulighederne for skabe en tættere sammenhæng med uddannelse og øvelser inden for rammerne af EU-civilbeskyttelsesmekanismen*

- *udvide porteføljen af uddannelseskurser vedrørende nuklear sikkerhed udbudt af det europæiske center for uddannelse i nuklear sikkerhed (Eusectra).*

¹⁴ Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse nr. 1313/2013/EU om en EU-civilbeskyttelsesmekanisme (EUT L 347 af 20.12.2013, s. 924).

III. 4. Øge antallet af initiativer iværksat af ledende land og samarbejde med industrien

Formålet med *initiativerne iværksat af et ledende land*, som Kommissionen lancerede i 2012, er at inddrage medlemsstaterne mere aktivt i gennemførelsen af CBRN-handlingsplanen og handlingsplanen om sprængstoffer. Kommissionen opfordrede medlemsstaterne til at melde sig som ledende land for foranstaltninger, som efter deres opfattelse var en prioritet, og tilbød at koordinere gennemførelsen på EU-niveau. Indtil videre er fem initiativer blevet lanceret eller ved at blive lanceret¹⁵.

Initiativer iværksat af et ledende land skal altid betragtes som en metode til at fremskynde opstarten af et større projekt. Initiativerne dækker en bred vifte af emner. Det første resulterede i et projekt om sikkerheden i forbindelse med salg af kemikalier i højrisikogruppen, som er blevet finansieret af Kommissionen. Andre projekter vedrører spørgsmål som sikkerhedsordninger i faciliteter, der håndterer og opbevarer biologiske agenser og toksiner i højrisikogruppen, eller bedre formidling af forskningsresultater.

Kommissionen vil forbedre dialogen med den private sektor - såsom operatører af faciliteter, der håndterer CBRNE-materialer, producenter af udstyr og udbydere af sikkerhedstjenester - for at få en bedre forståelse af sektorens behov. Målet er at skabe en *effektiv dialog mellem den offentlige og private sektor* om CBRNE-trusler og -risici i lighed med dialogen om udgangsstoffer til eksplosivstoffer, der blev igangsat med oprettelsen af det stående udvalg for udgangsstoffer. Dette udvalg omfatter både medlemsstaternes myndigheder og erhvervsorganisationer.

Kommissionen vil:

- *samarbejde proaktivt med interessenter og organisere møder med repræsentanter fra medlemsstaterne om CBRNE-spørgsmål for at sikre en bedre håndtering af forebyggelses-, beredskabs- og indsatsforanstaltninger*
- *etablere en platform for udveksling af oplysninger mellem Kommissionen, medlemsstaterne og andre interessenter og regelmæssigt organisere workshops om slutbrugernes forskningsbehov*
- *fortsat hjælpe medlemsstaterne med at tage initiativ til aktiviteter under en eller flere af foranstaltningerne i CBRN-handlingsplanen eller handlingsplanen om sprængstoffer. Kommissionen vil navnlig fremme initiativer med fokus på sporing.*

III. 5. Den eksterne dimension

CBRNE-trusler er grænseoverskridende, hvilket SARS- og fugleinfluenza (H1N1)-virussen vidner om. Selv om denne skyldtes den utilsigtede spredning af virussen, var følgerne globale. Trusler fra kommercielle og hjemmelavede sprængstoffer såsom bilbomberne i Yemen i 2010 er et andet eksempel på eksterne trusler, der rækker ud over EU's grænser.

¹⁵ Officielt iværksatte initiativer:

1. Foranstaltning C7 og C11 i EU's CBRN-handlingsplan under ledelse af Nederlandene og Det Forenede Kongerige
2. Foranstaltning B2 ledet af Frankrig
3. Foranstaltning H29 ledet af Det Forenede Kongerige
4. Foranstaltning H63 ledet af Sverige i tæt samarbejde med Nederlandene og Det Forenede Kongerige.

Det er således nødvendigt at opbygge relationer med og støtte beredskabs- og sporingsforanstaltninger i tredjelande for at sikre, at vi kan beskytte EU i tilstrækkelig grad.

Kommissionen foreslår derfor at *konsolidere gennemførelsen af initiativet vedrørende oprettelse af EU-ekspertisecentre med fokus på afbødning af CBRN-risici*¹⁶, der i øjeblikket involverer over 44 lande i otte regioner verden over. Formålet med dette EU-initiativ er at støtte og stille ekspertise (f.eks. vurdering af nationale CBRN-behov, udarbejdelse af nationale handlingsplaner, regionale CBRN-projekter) til rådighed for partnerlande på frivillig basis på grundlag af en bottom-up-tilgang.

Det er også vigtigt at *videreføre samarbejdet med centrale internationale partnere*. Et eksempel herpå er forummet med deltagelse af eksperter fra EU og USA om sprængstoffer, der afholdt sit femte møde i november 2013. De tre arbejdsgrupper vedrørende sporing, informationsudveksling og uddannelse konstaterede, at der var gjort gode fremskridt på disse områder. Forummet giver medlemsstaternes eksperter mulighed for at deltage i hyppige uddannelsesudvekslinger, udveksle oplysninger om forskelligt bombefremstillingsudstyr og om CBRN-agenser gennem eksisterende mekanismer såsom Interpol-meddelelser, Europol og det amerikanske TRIPwire-system.

Et andet eksempel på dette samarbejde er den interesse, som myndighederne i tredjelande har udvist for arbejdsgruppen om sprængstofhunde og EU's praksis og standarder for sprængstofhunde og mulighederne for gennemførelsen heraf i Canada.

Kommissionen deltager ligeledes aktivt i internationale ekspertgrupper såsom den internationale tekniske arbejdsgruppe om retsmedicin på det nukleare område og det globale initiativ til bekæmpelse af ulovlig handel, der vil danne grundlag for udviklingen af god praksis og vejledninger.

Kommissionen vil:

- arbejde på at skabe resultater i forummet med deltagelse af eksperter fra EU og USA om sprængstoffer, herunder ved at udveksle erfaringer om gennemførelsen af de relevante forordninger om kemiske udgangsstoffer og andre kontrolforanstaltninger, og undersøge nye metoder til udveksling af oplysninger og bedste praksis med henblik på formidling af oplysninger til aktører i den offentlige og private sektor om indikatorer for improviserede eksplosive anordninger*
- tilrettelægge pilotprojekter om teknisk bistand og uddannelse i tredjelande, f.eks. om vurdering af sårbarhed, for at bidrage til kapacitetsopbygningen i tredjelande; i de første uddannelses tiltag kunne der være fokus på EU-manualen om bløde mål i lufthavne*
- udvikle programmer for sprængstofhunde i samarbejde med USA baseret på resultaterne af arbejdet i arbejdsgruppen om sprængstofhunde*
- støtte udveksling af bedste praksis i EU og oplysninger om programmer for sprængstofhunde med tredjelande, der er interesseret i en sådan udveksling (Canada, USA og andre lande)*
- støtte arbejdet i internationale ekspertgrupper inden for nuklear sikkerhed i samarbejde med medlemsstaterne.*

¹⁶ Initiativet blev iværksat under stabilitetsinstrumentet i 2010 og videreføres nu under det nye instrument, der bidrager til stabilitet og fred (2014-2020).

Kommissionen vil ligeledes undersøge mulighederne for at yde **finansiel støtte** til de påtænkte aktiviteter.

Under Kommissionens nuværende program for forebyggelse og bekæmpelse af kriminalitet (2007-2013) er der allokeret over 20 mio. EUR til næsten 30 CBRN-projekter og over 20 projekter med fokus på sprængstoffer. Dette omfatter en bred vifte af aktiviteter fra uddannelsesarrangementer og -aktiviteter (såsom EEODN-aktiviteterne) og udvikling af nye screeningsmetoder i forbindelse med sporing til it-redskaber til udveksling af oplysninger såsom det europæiske bombedatabasesystem (EBDS).

Det næste finansieringsprogram - Fonden for Intern Sikkerhed - Politi (2014-2020) - er under udarbejdelse. I forbindelse med den politiske dialog med de enkelte medlemsstater har Kommissionen understreget behovet for en bedre CBRNE-indsatskapacitet, nødvendigheden af at bruge de eksisterende systemer og databaser til udveksling af oplysninger (såsom SCEPYLT¹⁷, systemet for tidlig varsling og det Europol-baserede EBDS) og betydningen af at skabe øget bevidsthed om den nye forordning om markedsføring og brug af udgangsstoffer til eksplosivstoffer.

Kommissionen vil målrette anvendelsen af de tilgængelige ressourcer under Fonden for Intern Sikkerhed mere præcist og anvende midlerne under det nye forskningsprogram Horisont 2020 bedre, således at EU-finansierede aktiviteter i højere grad opfylder brugernes behov og er mere i overensstemmelse med CBRNE-politikkerne på EU-niveau.

IV. KONKLUSIONER

I lyset af den innovationsevne og opportunisme, der udvises af terrorister, som ønsker at anvende CBRNE-materialer i skadeligt øjemed, er EU nødt til at anlægge en mere proaktiv tilgang til sporing af CBRNE-materialer. Denne nye gradvise tilgang indebærer, at der skal tages hensyn til den enkelte trussel og det enkelte miljø, resultaterne af forskning, afprøvning og validering skal udnyttes bedre, oplysnings- og uddannelsesforanstaltninger og øvelser skal fremmes, og alle interessenter skal inddrages. På denne måde mener Kommissionen, at den kan spille en aktiv rolle på EU-niveau og hjælpe medlemsstaterne og andre centrale aktører med at gøre Europa til et mere sikkert sted for borgerne.

Arbejdet med gennemførelsen af de foreslåede initiativer i denne meddelelse, der er det første element i den nye CBRNE-dagsorden, er nu ved at gå i gang. Det første år vil der være fokus på de mest presserende behov i forbindelse med sporing og afbødning af CBRNE-risici. Derudover vil samarbejdet med medlemsstaterne og interessenterne på alle de andre centrale områder, der er identificeret i dagsordenen, blive videreført. Det er også hensigten at foreslå foranstaltninger på andre områder for effektivt at forebygge og imødegå CBRNE-trusler og -risici på EU-niveau.

¹⁷ SCEPYLT - Pan European Information System of Explosives Control to Prevent Fight against Terrorism. Systemet anvendes til udveksling af oplysninger om overførsler af sprængstoffer inden for EU.